

Briselē, 2017. gada 9. jūnijā
(OR. en)

9578/17

Starpiestāžu lietas:

2016/0379 (COD)
2016/0380 (COD)
2016/0377 (COD)
2016/0378 (COD)
2016/0382 (COD)
2016/0375 (COD)

ENER 250
CLIMA 145
COMPET 439
CONSOM 230
FISC 113
TRANS 205
AGRI 283
IND 137
ENV 537
CODEC 902

PIEZĪME

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsekretariāts

Saņēmējs: Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome

K-jas dok. Nr.: 15135/16 ENER 418 ENV 758 CLIMA 169 COMPET 637 CONSOM 301
FISC 221 IA 131 CODEC 1809
+ ADD 1 – 2
15150/16 ENER 420 ENV 760 CLIMA 171 COMPET 640 CONSOM 302
FISC 222 IA 133 CODEC 1816
+ ADD 1
15151/16 ENER 421 IA 136 CODEC 1817
+ ADD 1
15149/16 ENER 419 IA 134 CODEC 1815
+ ADD 1
15120/16 ENER 417 CLIMA 168 CONSOM 298 TRANS 479 AGRI 650
IND 261 ENV 757 IA 130 CODEC 1802
+ADD 1 REV 1
15090/16 ENER 412 CLIMA 167 IA 123 CODEC 1788
+ADD 1

Temats: Tīras enerģijas pakete (**pirmais lasījums**)

- a) Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija)
- b) Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija)
- c) Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par riskgatavību elektroenerģijas sektorā

d) Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar ko izveido Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūru (pārstrādāta redakcija)

e) Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija)

f) Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par Enerģētikas savienības pārvaldību un ar ko groza Direktīvu 94/22/EK, Direktīvu 98/70/EK, Direktīvu 2009/31/EK, Regulu (EK) Nr. 663/2009, Regulu (EK) Nr. 715/2009, Direktīvu 2009/73/EK, Padomes Direktīvu 2009/119/EK, Direktīvu 2010/31/ES, Direktīvu 2012/27/ES, Direktīvu 2013/30/ES un Padomes Direktīvu (ES) 2015/652 un atceļ Regulu (ES) Nr. 525/2013

– progresa ziņojums

I. Ievads

Komisija 2016. gada 30. novembrī pieņēma "Tīru enerģiju ikvienam Eiropā" – paketi, kurā ir astoņi leģislatīvo aktu priekšlikumi. Ar paketi kopumā Komisija iepazīstināja TTE (Enerģētika) padomes 2016. gada 5. decembra sanāksmē, un ministri to novērtēja atzinīgi. Pirmā viedokļu apmaiņa notika TTE (Enerģētika) padomes 2017. gada 27. februāra sanāksmē¹. Tad ministri uzsvēra, ka šī apjoma ziņā vēl nepieredzēta priekšlikumu pakete būs rūpīgi un padziļināti jāizskata. Pirmo detalizēto iepazīstināšanu ar visiem astoņiem priekšlikumiem Enerģētikas jautājumu darba grupā pabeidza līdz 2017. gada februāra sākumam, pēc tam tika uzsākta Komisijas ietekmes novērtējumu obligāta izskatīšana.

Kas attiecas uz šiem astoņiem leģislatīvo aktu priekšlikumiem, kas ir iekļauti tīras enerģijas paketē, un papildus tās citām prioritātēm, kuras ir *inter alia* saistītas ar energomarkējuma un gāzes piegādes drošības dosjē, prezidentvalsts Malta ir fokusējusi Padomes centienus uz diviem leģislatīvo aktu priekšlikumiem par energoefektivitāti un ēku energoefektivitāti, attiecībā uz kuriem tā tiecas panākt vispārēju pieeju TTE (Enerģētika) padomes 26. jūnija sanāksmē. Tādēļ ir pareizi tas, ka šajā progresa ziņojumā ir ietverts kopsavilkums par paveikto darbu pie pārējiem sešiem priekšlikumiem.

¹ Piezīme: pamatojoties uz dok. 5800/1/17 REV 1, kurā ietverts priekšlikumu satura kopsavilkums.

Pēc ietekmes novērtējumu izskatīšanas pabeigšanas minēto sešu priekšlikumu izskatīšana galvenokārt ietvēra to, ka delegācijas pauda savas pagaidu, sākotnējās, nostājas, un precizējumus un skaidrojumus, ko Komisija sniedza, pamatojoties uz skaidru un sīku izklāstu par katru tematu. Šis precizējumu un skaidrojumu posms joprojām turpinās, un vairums delegāciju joprojām saglabā izpētes atrunas par priekšlikumiem (vai to daļām).

Kas attiecas uz priekšlikumiem, kuri ir saistīti ar pārvaldību un atjaunojamajiem energoresursiem, pantu izskatīšanas pirmā kārtā ir vairāk vai mazāk pabeigta (tomēr attiecībā uz pielikumiem tā vēl nav pabeigta). Runājot par pārvaldību, klimata atašeji aktīvi piedalās, ņemot vērā svarīgās ar klimatu saistītās priekšlikuma daļas un ievērojot vispārējo klimata un enerģētikas politiku integrāciju. Attiecībā uz četriem priekšlikumiem, kas attiecas uz elektroenerģijas tirgus modeli, līdz šim notikušajās diskusijās tika piemērota plašāka un tematiska pieeja.

Šajā progresa ziņojumā ir sniegts kopsavilkums par a) Komisijas ietekmes novērtējumu pabeigtās izskatīšanas galvenajiem elementiem un b) galvenajiem tematiem, kas tika apspriesti priekšlikumu izskatīšanas kontekstā.

II. Elektroenerģijas tirgus modelis

a) Ietekmes novērtējumu izskatīšana

Apvienotā ietekmes novērtējuma, kas attiecas uz četriem elektroenerģijas tirgus modeļa (*Electricity Market Design – EMD*) priekšlikumiem, izskatīšana notika 2017. gada 30. janvārī. Dalībvalstis apstiprināja analīzi attiecībā uz dažādiem politikas variantiem, lai pārskatītu galveno regulējumu, ar ko reglamentē elektroenerģijas tirgus un elektroenerģijas piegādes drošību. Tāpat dalībvalstis uzsvēra, ka ir vajadzīgs efektīvs un rentabls tirgus modelis ar uzlabotu noturību, ieguldījumiem ražošanas jaudā, samazinot izmaksas patērētājiem un vienlaikus uzlabojot patērētāju aizsardzību. Galvenās problēmjas ietvēra šādus jautājumus: reģionālo operatīvo centru (*Regional Operation Centres – ROC*) izveide saistībā ar pārvades sistēmas operatoru (PSO) lomu un administratīvā sloga palielināšanos; noteikumi par jaudas mehānismiem; pienācīgi vienlīdzīgi konkurences apstākļi visām tehnoloģijām, tirdzniecības zonu un tirgus piegādes cenu definēšana (pakāpeniska regulēto cenu izskaušana), starpsavienojumu īpatnības un elektroenerģijas piegādes drošība. Attiecībā uz ietekmes novērtējuma saturu tika pieminētas vien dažas īpašas problēmas. Dalībvalstis deva priekšroku tam, ka galvenā uzmanība tiek pievērsta elementiem legīslatīvo aktu priekšlikumos.

b) Galvenie apspriestie jautājumi

Pirmā detalizētā iepazīstināšana ar *EMD* Enerģētikas jautājumu darba grupā notika 2017. gada 21. martā. Līdz šim dažādos priekšlikumus apsprieda četras reizes. Darbs pie *EMD* vēl ir agrīnā stadijā, un daudzas dalībvalstis saglabā izpētes atrunas un lūdz Komisiju sniegt skaidrojumus. Pantu detalizēta izskatīšana vēl nav notikusi, un teksti vēl netika pārskatīti.

Padome un Eiropas Parlaments vairākkārt ir uzsvēruši, ka labi funkcionējošs, integrēts elektroenerģijas tirgus ir labākais līdzeklis, lai nodrošinātu pieņemamas enerģijas cenas, drošu energoapgādi un ļautu integrēt lielākus tādas elektroenerģijas apjomus, kas izmaksu ziņā efektīvā veidā ražota no atjaunojamajiem energoresursiem. Konkurētspējīgas cenas ir būtiskas, lai Eiropas Savienībā panāktu izaugsmi un patērētāju labklājību, un tādēļ tās ir ES enerģētikas politikas pamatā.

Dalībvalstis kopumā atzinīgi novērtēja visu *EMD* paketi. Jaunie tiesību akti ļaus īstenot pārrobežu integrāciju, nāks par labu patērētājiem un nodrošinās stimulus nepieciešamajiem ieguldījumiem, lai izpildītu Savienības saistības saskaņā ar Parīzes klimata nolīgumu. Turklāt ar tiem tiks piešķirta prioritāte energoefektivitātei, un tie palīdzēs sasniegt Savienības mērķi, proti, radīt darbvietas, veicināt izaugsmi un piesaistīt investīcijas.

Sarunās par Regulu par elektroenerģijas iekšējo tirgu dalībvalstis pauda savu viedokli par jaudas mehānismu organizāciju un par to, vai tiem vajadzētu būt galējam līdzeklim, kā arī par to, vai būtu jā saglabā nacionālie adekvātuma mehānismi. Tāpat tās apsprieda vajadzību pēc Eiropas adekvātuma novērtējuma, kā arī iztrūkuma cenas, definēšanu un lēmumu pieņemšanu attiecībā uz tirdzniecības zonām, *ENTSO-E* uzdevumu un pienākumu noteikšanu, reģionālo operatīvo centru (*ROC*) definēšanu un misiju un iespējamu administratīvā sloga palielināšanos.

Kas attiecas uz projektu Direktīvai par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu, dalībvalstis apsprieda patērētāju iesaistīšanos, vietējo energokopienu nozīmi, cenu regulēšanu un nepieciešamību aizsargāt neaizsargātus patērētājus, līguma izbeigšanas maksas izmantošanu, dinamiskas cenas līgumus, dalībvalstu pienākumu noteikt regulējumu neatkarīgiem agregatoriem un pieprasījumsreakcijai saskaņā ar principiem, kas veicina to pilnvērtīgu līdzdalību tirgū, viedo mēraparātu realizācijas noteikumus un vispārējas cenu regulēšanas pakāpenisku atcelšanu.

Attiecībā uz priekšlikumu Regulai, ar ko izveido Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūru (ACER), dalībvalstis apmainījās viedokļiem par ACER pilnvaru paplašināšanu, tajās ietverot dažu ar ROC saistītu funkciju koordināciju, nominēto elektroenerģijas tirgus operatoru uzraudzību, pienākumus vairumtirgus uzraudzības un pārrobežu infrastruktūras jomā, kā arī lielāku atbildību uzdevumos, kuros izstrādā un iesniedz Komisijai galīgos priekšlikumus par tīkla kodeksu, vienlaikus saglabājot ENTSO-E tehniskā eksperta funkciju. Dalībvalstis arī jautāja, vai aģentūrai būs pienācīgs finansējums tās jauno paplašināto uzdevumu veikšanai.

Kas attiecas uz Regulu par riskgatavību elektroenerģijas sektorā, dalībvalstis pauda viedokli, ka tā ir ierosināta īstajā laikā kā lietderīgs elektroenerģijas paketes papildinājums, kas ļaus stiprināt ES elektroenerģijas piegādes drošību. Tomēr dalībvalstis izvirzīja jautājumus par reģionālās sadarbības kārtību un pārvaldību un turpmākajām attiecībām ar ROC. Turklāt tika uzdoti jautājumi par ārpustirgus pasākumiem, solidaritātes pasākumiem un metodiku attiecībā uz kopīgajiem riskgatavības plāniem.

III. Atjaunojamo energoresursu enerģija

a) Ietekmes novērtējuma izskatīšana

Komisija iesniedza ietekmes novērtējumu, kurā sīki izklāstīti pieci galvenie priekšlikuma temati: bioenerģija/ilgtspēja, transports, elektroenerģija, patērētāji, kā arī siltumapgāde un aukstumapgāde. Delegācijas uzdeva jautājumus par Komisijas analīzi vairāku ierosināto noteikumu pamatā, un šos jautājumus bieži vien rosināja nopietnas bažas par šo noteikumu proporcionalitāti un sekām uz ekonomisko, sociālo un vides jomu valsts, reģionālā vai vietējā mērogā, tostarp attiecībā uz (ļoti) maziem dalībniekiem, piemēram, degvielas piegādātājiem un nelielu mežu īpašniekiem. Tādēļ tika uzdoti jautājumi par sekām, ko radīs: ierosinājums ik gadu palielināt par 1 % atjaunojamo energoresursu enerģijas daļu siltumapgādes un aukstumapgādes piegādē; ierosinājums pakāpeniski izņemt no apgrozības pirmās paaudzes biodegvielas²; ierosinājums pakāpeniski palielināt moderno biodegvielu izmantojumu un administratīvais slogs visiem dalībniekiem. Delegācijas uzsvēra, ka tām būs vajadzīgs laiks, lai minētās sekas (ekonomikā/finansēs/nodarbinātībā/u. c.) iestrādātu valsts līmenī ierosinātos politikas risinājumos.

b) Galvenie apspriestie jautājumi

Bažas izraisīja ierosinātā daļējā atbalsta shēmu atvēršana (10–15 %) tiem atjaunojamo energoresursu enerģijas ražotājiem, kuri atrodas citās dalībvalstīs. Daudz jautājumu tika uzdots par ierosināto "vienas pieturas aģentūru", ar kuru tiktu koordinēts un atvieglots viss atļauju piešķiršanas process pieteikumu iesniedzējiem, kuri vēlas būvēt/ekspluatēt atjaunojamo energoresursu enerģijas stacijas un ar tām saistītās pārvades un sadales tīkla infrastruktūras. Ņemot vērā Eiropas Savienībai saistošo vispārējo 27 % atjaunojamo energoresursu enerģijas mērķrādītāju un dalībvalstu tiesības noteikt savu kurināmo kombināciju saskaņā ar Līgumu, tika apšaubīta nepieciešamība pēc papildu (indikatīviem) valsts (apakš)mērķiem (transports, siltumapgāde un aukstumapgāde). Tāpat tika apspriesti jautājumi par izcelsmes apliecinājumu sistēmu un pienācīgiem infrastruktūras starsavienojumiem (saistībā ar valsts mērķiem atjaunojamo energoresursu jomā). Tāpat tika uzdoti jautājumi par daudzajiem ierosinātajiem deleģētajiem aktiem.

² Ievērot: šis ierosinājums par pakāpenisku izņemšanu no apgrozības attiecas tikai uz dalībvalstu spēju ieskaitīt pirmās paaudzes biodegvielas atjaunojamo energoresursu enerģijas kategorijā.

Kas attiecas uz siltumapgādi un aukstumapgādi, apspriedes jo īpaši skāra ierosinājumu ik gadu palielināt par 1 % atjaunojamo energoresursu enerģijas daļu siltumapgādes un aukstumapgādes piegādē un siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu atvēršanu konkurencei. Attiecībā uz transportu tika apspriests noteikums, ar ko ievieš pienākumu Eiropas transporta degvielas piegādātājiem tirgum piegādāt lielāku moderno atjaunojamo energoresursu degvielu daļu, un tika izvirzīti jautājumi par to, ka gandrīz vai nav noteikumu, kas dotu iespēju īstenot vai kas stimulētu elektromobilitāti. Kas attiecas uz patērētājiem, debates skāra (mazapjoma) atjaunojamo energoresursu enerģijas pašražotāju tiesības, ražojošus patērētājus un atjaunojamo energoresursu energokopienas, tostarp ierosināto vienkāršo paziņošanu saistībā ar mazapjoma atjaunojamo energoresursu iekārtām.

Attiecībā uz biodegvielu, bioloģisko šķidro kurināmo un biomasu galvenokārt tika apspriesti jaunie ilgtspējas kritēriji meža biomasai, noteiktība ieguldītājiem saistībā ar ierosināto pakāpenisko pirmās paaudzes biodegvielas pakāpenisku izņemšanu no apgrozības, vispārējais administratīvais slogs valdībām, uzņēmumiem un, jo īpaši, mazākiem dalībniekiem, piemēram, mežu īpašniekiem un degvielas piegādātājiem, un ierosinātais siltumnīcefekta gāzu aiztaupījuma prasību palielinājums minētajam kurināmajam/degvielai, kā arī to gaidāmā pieejamība vietējos un importa tirgos.

IV. Pārvaldība

a) Ietekmes novērtējuma izskatīšana

Sanāksmē, kurā pievērsās ietekmes novērtējuma izskatīšanai, delegācijas uzdeva jautājumus par dažām izvēlēm, ko savā priekšlikumā veikusi Komisija. Tas jo īpaši attiecās uz to, cik piemērotas ir ierosinātās lineārās trajektorijas nacionālajam atjaunojamo energoresursu un energoefektivitātes īpatsvaram 2021.–2030. gadā un iespējamās alternatīvas, kā arī uz administratīvā sloga samērīgumu. Sanāksmē pārsvarā tika uzdoti delegāciju jautājumi un izklāstītas to sākotnējās nostājas attiecībā uz pašu priekšlikumu.

b) Galvenie apspriestie jautājumi

Galvenokārt tika apspriesti termini, kuros jāziņo par integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu projektiem un galīgajām redakcijām. Tas jo īpaši skāra grūtības, ar ko dalībvalstis sastapsies, lai *pirmo* no šiem plāniem izstrādātu līdz ierosinātajiem termiņiem, ņemot vērā šā jaunā uzdevuma darbības jomu, nepieciešamību apspriesties ar sabiedrību un gūt publisko atbalstu, un grūtības izstrādāt pirmo plāna projektu – kā to ierosina Komisija – līdz 2018. gada 1. janvārim, kad pārvaldības regula vēl nebūs spēkā. Tika paustas bažas par administratīvo slogu saistībā ar detalizētās informācijas apjomu, kas dalībvalstīm būs jāziņo par plānu projektiem un galīgajām redakcijām, to atjauninājumiem un divgadu progresa ziņojumiem, un saistībā ar vairākiem mērķiem, mērķrādītājiem un apakšrādītājiem, jo īpaši tiem, kas *neattiecas* uz kvantitatīvajiem mērķrādītājiem, kurus apstiprinājusi 2014. gada oktobra Eiropadome (piemēram, attiecībā uz dimensiju "enerģētiskā drošība" un "pētniecība, inovācija un konkurētspēja"). Tika arī norādīts uz vajadzību saglabāt pietiekamu elastību, lai ņemtu vērā valstu konkrētās iezīmes.

Tāpat tika apspriesti noteikumi ar mērķi novērst neatbilstību starp kopējo nacionālo devumu un lineāro trajektoriju, kuras rezultātā tiek noteikts vispārējais saistošais ES līmeņa mērķrādītājs 2030. gadam, it īpaši vajadzība pēc lielākas skaidrības šajā jautājumā "ko darīt, ja", un arī noteikumi attiecībā uz saistībām, kas izriet no Parīzes nolīguma. Delegācijām turklāt bija bažas par ierosināto noteikumu, ar kuru dalībvalstis var grozīt savus plānotos mērķrādītājus, mērķus un devumu tikai augšupvērstā virzienā. Kas attiecas uz Komisijas izvērtējumu par to, vai atjaunojamo energoresursu un energoefektivitātes centienu jomas ir pietiekamas, tika apspriests, vai tas būtu jāveic 2023. gadā, kā ierosināts, vai vēlāk. Tāpat notika apspriedes par to, kā varētu ņemt vērā "agrīnus centienus" un kā tiktu mērīts elektrotīklu starpsavienojumu mērķrādītājs.

Izskatīšanā pievērsās arī finanšu platformai, kuru Komisija izveidotu (izmantojot deleģētu aktu), lai finansētu atjaunojamo energoresursu projektus, jo īpaši platformas darbību un noteikumu, ar ko dalībvalstis, kuru rādītāji ir zem to pašreizējā saistošā 2020. gada atjaunojamo energoresursu mērķa, sniegtu finansiālu ieguldījumu šajā platformā. Delegācijas apsprieda arī paredzēto būtību un sekas, kas izriet no ierosinātajiem Komisijas ieteikumiem, kuri dalībvalstīm būtu maksimāli jāņem vērā. Kopumā tika paustas bažas par ierosināto plašo deleģēto aktu izmantojumu. Turklāt bažas radīja arī ierosinājums aizstāt pašreizējo Klimata pārmaiņu komiteju ar jaunu Enerģētikas savienības komiteju.